

Beslutad av: Kommunstyrelsen § 130
Framtagen av: Susanne Rönnefeldt Berg,
utvecklingsstrateg

Uppdaterad:

Beslutsdatum: 2017-08-30
Dokumentansvarig: Utvecklingsstrateg

Diarienummer: KS/2017:267
Giltighetstid: Tillsvidare

Innehåll

1	Inledning	4
2	Definition av våld	4
2.1	Fysiskt våld.....	4
2.2	Psykiskt våld.....	4
2.3	Sexuellt våld.....	4
2.4	Försummelse.....	5
2.5	Våldets komplexitet.....	5
3	Definition av närstående	5
4	Särskilt sårbara grupper	5
5	Målgrupper	5
5.1	Barnperspektivet.....	6
6	Syfte	6
7	Mål	6
8	Ansvar och organisation	7
8.1	Kommunfullmäktige.....	7
8.2	Nämnder och styrelser.....	7
8.3	Förvaltningar och bolag.....	7
8.3.1	Osby kommun som arbetsgivare.....	7
9	Samverkan	7
10	Kartläggning och analys	7

1 Inledning

Både män och kvinnor utsätts för våld, men våldsutsattheten ser olika ut. Det är vanligare att kvinnor utsätts för grovt och upprepat våld i nära relationer av en partner eller före detta partner. I betänkandet av Nationella samordnaren mot våld i nära relationer konstateras att detta våld är en folkhälsofråga, eftersom allvarlig fysisk och psykisk ohälsa är vanligare bland dem som utsätts för våld. Det ställer krav på samhället att arbeta förebyggande, men även reagera tidigt när det finns tecken på att barn och vuxna utsätts för våld eller bevittnat våld. Förebyggande arbete ska bedrivas på tre olika nivåer

- Primär prevention - förebygga så att våld inte uppstår (universellt förebyggande, riktat mot hela befolkningen)
- Sekundär prevention - Insatser med fokus på de omedelbara åtgärderna när det har hänt eller när det finns i stor risk (Selektivt förebyggande, insatser i vissa riskgrupper)
- Tertiär prevention - behandling vård och omsorg för att minska skadorna (indikerat förebyggande - där riskbeteende uppmärksammas).

Regeringen arbetar inom jämställdhetspolitiken utifrån fyra delmål varav det fjärde lyder; ”mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma rätt och möjlighet till kroppslig integritet”. Under hösten 2016 presenterade regeringen en nationell strategi som ska utgöra en grund för uppföljning och utvärdering av regeringens insatser för att nå det jämställdhetspolitiska delmålet om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra. Uppdraget har även omfattat arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck.

2 Definition av våld

Våld i nära relationer kan ta sig olika uttryck och utgör ofta ett mönster av handlingar. WHO har fastställt en definition av våld utifrån fyra olika typer av våld. De fyra våldstyperna är fysiskt våld, psykiskt våld, sexuellt våld och försummelse.

2.1 Fysiskt våld

Fysiskt våld kan innebära att förövaren slår, biter, river, drar i håret, bränner, skakar eller knuffar. Det kan även bestå av örfilar, knytnävslag, slag med tillhyggen, knivstick, sparkar och stryptag.

2.2 Psykiskt våld

Psykiskt våld kan handla om hot, tvång, trakasserier, glåpord och förlöjliganden. Den våldutsatta kan även utsättas för kontroll och social isolering. Hot om att skada husdjur kan användas för att styra och kontrollera den våldutsatta.

2.3 Sexuellt våld

Sexuellt våld kan innebära olika former av påtvingande handlingar. Det kan handla om att tvinga någon att se på pornografi, samlag utan samtycke,

könsstympling, sexuella trakasserier eller att använda sexuellt kränkande språk.

2.4 Försummelse

Försummelse kan till exempel bestå i att den utsatte inte får behövlig hjälp med mat, medicin eller hygien. Den utsatte kan vägras få hjälp med att komma ut sängen, få för lite, för mycket eller felaktig medicin.

2.5 Våldets komplexitet

Våldet består ofta av en kombination av olika handlingar. Utöver de våldstyper som nämns ovan kan förövaren utöva *ekonomisk kontroll* och vägra den utsatta att ha insyn i ekonomin. *Materiellt våld* kan innebära förstörelse eller stöld av den utsattes egendom. Man kan även tala om *funktionshinderrelaterat våld* som innebär handlingar som riktar sig direkt mot funktionsnedsättningen och försvårar en redan utsatt situation, till exempel genom att flytta undan rollatorn eller ta ut batterierna ur hörapparaten.

3 Definition av närstående

Socialstyrelsen definierar närstående som varje person som den våldsutsatta bedöms ha en nära och förtroendefull relation till. Det kan handla om makar, sambor, pojk- eller flickvänner, föräldrar, syskon, barn, eller andra släktingar. Det kan även handla om andra närstående som den våldsutsatta har eller har haft en nära relation till. Bedömningen om vem som ska betraktas som närstående får avgöras utifrån familje- och levnadsförhållanden i varje enskilt fall.

4 Särskilt sårbara grupper

Det finns vissa grupper som riskerar särskild utsatthet. De grupper som nämns är;

- äldre kvinnor
- kvinnor med funktionsnedsättning
- kvinnor med utländsk bakgrund
- kvinnor med missbruks- och beroendeproblematik
- kvinnor som utsätts för hedersrelaterat våld och förtryck

Socialstyrelsen har publicerat fem utbildningsmaterial kring var och en av ovanstående grupper.

5 Målgrupper

Riktlinjens målgrupper är vuxna som varit utsatta för våld i nära relationer samt barn och ungdomar som har upplevt våld eller själva varit utsatta för våld i nära relationer. Riktlinjerna omfattar även vuxna personer som utövat våld i nära relationer.

5.1 Barnperspektivet

Det är viktigt att lyfta barnet eller den unges situation och hålla fokus på barn som lever i miljö där det förekommer våld.

Barnperspektivet delas in i tre olika delar där varje del utgör en grund och fokus för förhållningssätt i barnärenden.

- Barnrättsperspektivet - avser barnets rättsliga status som eget subjekt.
- Barnperspektivet - syftar till att den vuxne ska se barnet och ha det i åtanke.
- Barnets perspektiv - innebär att barnet självt blir lyssnat på och att det utifrån ålder och mognad ges möjlighet att få bidra med sina erfarenheter, synpunkter och förslag.

6 Syfte

Riktlinjer för våld i nära relationer reglerar den befintliga verksamheten så att övergripande mål uppnås och att verksamheten bedrivs effektivt och med god kvalitet. Riktlinjerna anger ramarna för vårt handlingsutrymme i frågan.

En viktig konsekvens av dessa riktlinjer är att våld i nära relationer som fenomen synliggörs i kommunens alla förvaltningar och bolag. Planen innebär en ambitionshöjning av kommunens arbete med våld i nära relationer och kan i vissa avseende komma att innebära ökade kostnader.

7 Mål

Dessa riktlinjer utgår från kommunfullmäktiges mål Osby kommun ska skapa förutsättningar och möjligheter för människor i alla åldrar att forma ett tryggt liv. Inom området för våld i nära relationer är Osby kommuns övergripande mål på längre sikt att;

- Våld i nära relationer ska upphöra.
- Genom förebyggande arbete på samhällelig-, grupp- och individnivå ska Osby kommun bidra till att våld i nära relationer upphör.
- Alla våldsutsatta får det stöd och den hjälp de behöver oavsett ålder, kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.
- Alla barn som utsatts för eller bevittnat våld får det stöd och den hjälp de behöver.
- Alla personer som utövar våld får det stöd och den hjälp de behöver.
- Medarbetare och förtroendevalda har den kompetens som krävs för att uppnå övriga mål.

8 Ansvar och organisation

8.1 Kommunstyrelsen

Beslutar om riktlinjer och har det övergripande ansvaret på området.

8.2 Nämnder och styrelser

Samtliga nämnder och styrelser ansvarar för att implementera riktlinjen samt att följa upp sina insatser.

8.3 Förvaltningar och bolag

Riktlinjerna för våld i nära relationer berör alla kommunens förvaltningar och bolag och de är därmed alla skyldiga att upprätta rutiner för hur arbetet mot våld i nära relationer ska bedrivas och hur man bidragit till måluppfyllelsen.

Ansvaret för att utreda, fatta beslut och följa upp ärenden som gäller våldsutsatta eller barn som bevittnat våld är fördelat mellan Utbildning och arbete samt Barn- och skola.

8.3.1 Osby kommun som arbetsgivare

Våld i nära relationer svarar för en hel del sjukskrivningar och skapar problem för såväl den enskilde som andra medarbetare på arbetsplatsen. Att på arbetsplatserna uppmärksamma effekterna av våld i nära relationer borde vara av intresse för både arbetsgivare och fackliga organisationer.

9 Samverkan

Våld i nära relationer är ett mångsidigt problem och kräver att många samverkar. Samverkan kan vara nödvändig för att komma i kontakt med våldsutsatta vuxna och barn, barn som bevittnat våld och personer som utövar våld samt för att ge dem det stöd och den hjälp som de har rätt till. Samverkan kan också behövas för att utveckla verksamheter för målgrupperna. Samverkan behövs ofta både i enskilda ärenden och på övergripande nivå.

10 Kartläggning och analys

Inom Osby kommun ska analysera utbudet av insatser och andra sociala tjänster som erbjuds våldsutsatta och barn som bevittnat våld. Detta kan göras bland annat genom att gå igenom dokumentation i pågående ärenden, inhämtning av statistiska uppgifter och inhämtning av uppgifter tillsammans med samverkansparter kring förekomsten av våldsutsatta och barn som bevittnat våld.